

Derleyenler
S. GÜLFER IHLAMUR-ÖNER
N. ASLI ŞİRİN ÖNER
Küreselleşme Çağında Göç

İletişim Yayınları 1783 • Araştırma-İnceleme Dizisi 299

ISBN-13: 978-975-05-1082-3

© 2012 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2012, İstanbul

EDITÖR Tanıl Bora

DİZİ KAPAK TASARIMI Ümit Kıvanç

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Burcu Gökner

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ - DİZİN Burcu Tunakan

BASKI ve *CILT* Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Çağaloğlu 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

Derleyenler
S. GÜLFER IHLAMUR-ÖNER
N. ASLI ŞİRİN ÖNER

Küreselleşme Çağında Göç

Kavramlar, Tartışmalar

İÇİNDEKİLER

Teşekkür.....	9
---------------	---

BİRİNCİ KISIM

Tarihsel ve Kuramsal Çerçeve

GİRİŞ

GÖÇ ÇALIŞMALARINDA TEMEL KAVRAMLAR

N. ASLI ŞİRİN ÖNER.....	13
-------------------------	----

ULUSLARARASI GÖÇ HAREKETLERİNİN TARİHSEL VE KURAMSAL DEĞERLENDİRMESİ

ULUSLARARASI GÖÇ YAZININDA BÜTÜNLEYİCİ BİR KURAMA DOĞRU

DENİZ ŞENOL SERT.....	29
-----------------------	----

GÖÇ ARAŞTIRMALARINDA YÖNTEM

GÖÇ ÇALIŞMALARINDA "NASIL" SORUSU

BELKİS KÜMBETOĞLU.....	49
------------------------	----

**Uluslararası Göç Alanı ve Yazınında Süregelen
ve Yeni Ortaya Çıkan Yükselimler**

EMEK GÖÇÜ

**AÇIK, DÖNER, MÜHÜRLÜ KAPILAR: 20. YÜZYILDA
BATI/DOĞU EKSENİNDE EMEK GÖÇÜNÜN SEYRİ**
AYŞE AKALIN 89

**BURSA-KIRCAALI HATTI: 1989'DA GELEN
BULGARISTAN GÖÇMENLERİ ÖRNEĞİ**
NIHAN CİĞERCI 107

GÖÇMEN UYUMU

**GÜNDEMDEKİ KAVRAM: "GÖÇMEN ENTEGRASYONU" –
AVRUPA'DAKİ GELİŞİMİ VE BRİTANYA ÖRNEĞİ**
K. ONUR UNUTULMAZ 135

**GÖÇMENLERİN ENTEGRASYONUNDA DEĞİŞEN MODELLER:
"ÇOKKÜLTÜRLÜ CENNET" TEN "ÇOKKÜLTÜRLÜ
DRAMA" YA – HOLLANDA VE GÖÇMENLERİ**
ECE ÖZTAN 161

ZORUNLU GÖÇ VE ÜLKE İÇİNDE YERİNDEN EDİLME

**GEÇMİŞTEN GELECEĞE ZORUNLU GÖÇ: MÜLTECİLER VE
ÜLKE İÇİNDE YERİNDEN EDİLMİŞ KİŞİLER**
JACOB CEKİ HAZAN 183

**MODERN TÜRKİYE'NİN ZORUNLU GÖÇMENLERİ:
MUHACİRLER, İSKÂNLILAR, MÜBADİLLER,
İSLAMLAR, SOYDAŞLAR, "G" GRUBU, MÜLTECİLER,
"TEKNE MÜLTECİLERİ"**
NURCAN ÖZGÜR 199

**ZORUNLU GÖÇ TECRÜBESİNİN
DEVLET POLİTİKALARINDAKİ YANSIMASI:
BULGARISTAN'DAN TÜRKİYE'YE
KİTLESEL GÖÇÜN ANALİZİ**
GÜL ÇATIR 217

**KÜRTLERİN YERİNDEN EDİLMESİ VE SOSYAL DIŞLANMA:
1990'LARDAKİ ZORLA GÖÇÜN SONUÇLARI**

DENİZ YÜKSEKER 233

GERİYE GÖÇ

**SON MU, BAŞLANGIÇ MI? GÖÇ ÇALIŞMALARINDA
SOSYAL BİR OLGU OLARAK GERİ DÖNÜŞ**

N. ASLI ŞİRİN ÖNER.....263

GERİYE GÖÇÜN DİNAMİKLERİ: ALMANYA'DAN 'EV'E DÖNÜŞ

HELGA RITTERSBERGER-TILIÇ, YELDA ÖZEN, KEZBAN ÇELİK 287

GÖÇMENLER ARASI DAYANIŞMA, GÖÇMEN DAYANIŞMA AĞLARI

ULUS-ÖTESİ GÖÇ SÜRECİNDE DİNİ AĞLAR VE ÖRGÜTLER

SUNA GÜLFER İHLAMUR-ÖNER.....309

**GÖÇMENLER ARASINDAKİ DAYANIŞMACI AĞLARIN
DÖNÜŞÜMÜ: GÖÇMEN SIVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNİN
YENİ MİSYONU**

EMRAH AKBAŞ 335

KADIN VE GÖÇ

**GÖÇÜN KADINLAŞMASI VE SOSYAL REFAH REJİMİNİN
DÖNÜŞÜMÜ: İTALYA ÖRNEĞİ**

SUNA GÜLFER İHLAMUR-ÖNER.....353

**ULUSLARARASI ZORUNLU GÖÇ LİTERATÜRÜNDE
TOPLUMSAL CİNSİYET: BAŞLICA YAKLAŞIMLAR
VE ELEŞTİRİLER**

YASEMİN AKIŞ 379

GÖÇ VE VATANDAŞLIK VE

KİMLİK ANLAYIŞLARINDA YAŞANAN DEĞİŞİM

TÜRKİYE-AVRUPA GÖÇ SİSTEMİ:

MISAFİR İŞÇİLİKTEN ULUS-ÖTESİ KİMLİKLERE

AYŞEM BİRİZ KARAÇAY 399

**GÖÇ VEREN'DEN GÖÇ ALAN ÜLKEYE GEÇİŞ:
AKDENİZ MODELİ VE İTALYA ÖRNEĞİ**

FABIO SALOMONI 417

İSRAİL: GÖÇLERLE KURULMUŞ BİR DEVLET

MUZAFFER EROL 439

DIASPORA VE ULUS-ÖTESİ GÖÇ

**DIASPORİK KİMLİĞİNİZ, LÜTFENİ:
ABD'DEKİ ÇİN DIASPORASI**

ULAŞ SUNATA 459

**ULUS-ÖTESİ GÖÇ: ULUSLARARASI
GÖÇ YAZININDA YENİ BİR PARADİGMA**

DERYA ÖZKUL.....483

DÜZENSİZ GÖÇ

**DÜZENSİZ GÖÇ: KÜRESELLEŞMEDE
KISITLANAN İNSAN HAREKETLİLİĞİ**

REYHAN ATASÜ-TOPÇUOĞLU 501

EMEKLİ GÖÇÜ

**"YABANCIYA KİMSE YABANCI OLAMAZ..."
ULUSLARARASI EMEKLİ GÖÇÜNÜN
TÜRKİYE'DEKİ YANSIMALARI**

SEZGİ DURGUN 510

ÜÇÜNCÜ KISIM

Uluslararası Göç Alanındaki Politikalar

AB'İN GÖÇ VE SİĞİNMA POLİTİKALARI

**ÇABALAR SONUÇ VERECEK Mİ?
AVRUPA BİRLİĞİ'NİN ORTAK BİR GÖÇ VE
SİĞİNMA POLİTİKASI OLUŞTURMA GİRİŞİMLERİ**

N. ASLI ŞİRİN 539

GÖÇ-GÜVENLİK İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA POLİTİKALAR

**ULUSLARARASI GÖÇ ALANINDA GÜVENLİK
ALGILAMALARI VE GÖÇÜN İNSANİ BOYUTU**

ŞEBNEM KÖŞER AKÇAPAR 563

SONUÇ YERİNE

KÜRESEL BİR GÖÇ VE MÜLTECİ REJİMİNE DOĞRU?

SUNA GÜLFER İHLAMUR-ÖNER.....577

YAZARLAR 601

DİZİN.....611

Teşekkür...

Göçü küresel bir olgu olarak farklı boyutlarıyla, farklı bakış açıları ve yaklaşımlarla ele alan, uzun ve yoğun bir çabanın ürünü olan bu çalışmanın bir düşünce olarak ortaya çıkışı çalışmayı derleyenler olarak 2 yıl öncesinde yaptığımız bir sohbette dayanıyor. Uluslararası göç alanında ders veren iki genç akademisyen olarak Türkçe bir göç antolojisinin olmaması konusundaki rahatsızlığımızı ifade etmekteyken her ikimizin akademik çalışma ve araştırmalarında çok önemli bir yeri bulunan Prof. Dr. Belkıs Kümbetoğlu'nun bizi bu konuda bir çalışma yapmaya yöreklendirmesi bu düşüncenin somutlaşması yolunda ilk adımı atmamızı sağladı. Dolayısıyla önerileri ve desteği ile böyle bir çalışmaya girişmeye bizi yönelten ve yöntem konusunda bir makale ile de kitaba değerli katkılarını sunan Belkıs Hocamıza şükran borçluyuz. Kitap fikrine desteğini sunan ve teşekkür borçlu olduğumuz bir diğer isim ise Doç. Dr. Ahmet Demirel'dir.

Kitabın başlangıçta oluşturduğumuz genel yapı ve çatısı süreç içerisinde çok değişirse de kitaba katkı sunan yazarlarımız da önerileriyle derlemeyi zenginleştirmemize yardımcı oldu. Dolayısıyla, bu çalışmada yer almayı kabul ederek yazılarıyla bize katkı sunan tüm yazarlarımıza teşekkürü bir borç bi-

liriz. Türkiye’de gç çalışmalarının kurucularından Prof. Dr. Nermin Abadan-Unat’a kitaba ilişkin görüşlerini bizimle paylaştığı ve kitabın giriş ve sonuç bölümlerinde bazı kesitlerinde yer verdiğimiz bir söyleşiyle uluslararası gç çalışmalarına ilişkin düşünce ve eleştirilerini bizlerle paylaşmayı kabul ettiği için ayrıca teşekkür ederiz.

Tüm akademik hayatımız boyunca verdikleri desteği bu çalışma kapsamında da bizlerden esirgemeyen ailelerimize ve dostlarımıza da teşekkür ederiz.

Son olarak, uzun bir zamana yayılan titiz bir çalışmanın ve kolektif bir çabanın ürünü olan bu derlemenin bir fikirden somut bir kitaba dönüşmesi sürecinde başta Tanıl Bora olmak üzere tüm İletişim Yayınları çalışanlarına da bize sundukları önemli destekten dolayı teşekkürlerimizi sunarız.

S. GÜLFER İHLAMUR-ÖNER
N. ASLI şİRİN ÖNER